

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**Кафедра дошкільної освіти**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов
_____ 2017 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
СПЕЦМЕТОДИКА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

напряму підготовки 6.010105 Корекційна освіта (Логопедія)

ОКР «Бакалавр»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № <u>0388/17</u>	
 (підпис)	 (прізвище, ініціали)
« »	20 <u>17</u>

Київ -2017

УДК 39:37.091.212:613.7(477+438)
ББК 74.460

Спецметодика фізичного виховання та валеологічної освіти: роб. прог. навч. дисцип. [для студентів за напр. підгот. 6.010105 Корекційна освіта (Логопедія), ОКР «Бакалавр»]/ уклад. Л.В. Гаращенко – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017 – 46 с.

Розробник:

Гаращенко Лариса Василівна, канд. пед. наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри дошкільної освіти, протокол від «01» лютого 2017 р. № 8

Завідувач кафедри дошкільної освіти

Г.В. Беленька

Заступник директора Педагогічного інституту з науково-методичної та навчальної роботи

М.А. Машовець

© КУ імені Бориса Грінченка, 2017 р.

© Педагогічний інститут, 2017 р.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни.....	7
I. Опис навчальної дисципліни.....	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	8
III. Програма.....	9
<i>Змістовий модуль 1. Особливості методики використання засобів фізичного виховання дітей дошкільного віку з ТПМ.....</i>	<i>9</i>
<i>Змістовий модуль 2. Основні форми роботи з фізичного виховання дітей дошкільного віку з ТПМ.....</i>	<i>15</i>
<i>Змістовий модуль 3. Організація фізичного виховання у спеціальному дошкільному навчальному закладі.....</i>	<i>19</i>
IV. Навчально-методична картка курсу.....	24
V. Плани практичних занять.....	26
VI. Завдання для самостійної роботи.....	36
VII. Система поточного та підсумкового контролю.....	41
VIII. Методи навчання.....	43
IX. Рекомендована література.....	45

Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна «Спецметодика фізичного виховання» спрямована на підготовку фахівців у галузі дошкільної освіти та корекційної освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр».

Оволодіння змістовим компонентом навчальної дисципліни забезпечує фахову підготовку до здійснення дієвого впливу на збереження та зміцнення здоров'я дітей із важкими порушеннями мовлення, їх фізичного розвитку. Метою цієї підготовки є засвоєння студентами професійної діяльності педагога в галузі фізичного виховання дітей із важкими порушеннями мовлення, оволодіння майбутніми педагогами системою знань в галузі теорії та методики фізичного виховання, практичними вміннями та навичками з організації і проведення активних форм роботи з фізичної культури. Фізкультурно-оздоровча робота у спеціальних дошкільних навчальних закладах повинна бути націлена на пошук резервів повноцінного фізичного розвитку дітей із ТПМ, формування у них спеціальних життєво необхідних знань, умінь і навичок щодо збереження і зміцнення здоров'я, усвідомленого ставлення до реальності та власних можливостей, подолання психологічного та фізичного навантаження, розвитку потреби в здоровому способі життя і фізичній активності.

Завдання навчальної дисципліни полягають у:

- оволодінні студентами змістом навчальної дисципліни;
- формуванні педагога дошкільного фаху із світоглядними позиціями, професійними морально-етичними, оздоровчими поведінковими навичками та особистісними потребами й переконаннями у першочерговості реалізації оздоровчих завдань;
- оволодінні системою знань, фахових умінь і навичок, формуванні умінь творчо та оперативно реалізовувати їх у професійній діяльності;

- забезпеченні оптимальних умов навчання, діяльності та відпочинку дітей із ТПМ.

Специфіка курсу полягає в тому, що виклад теоретичних положень супроводжується практичним показом фізичних вправ викладачем, демонстрацією перед студентами окремих прийомів методики проведення занять з фізичної культури, ранкової гімнастики, рухливих ігор та інших форм роботи з фізичного виховання. Практичні заняття проводяться у спеціально обладнаному приміщенні (студенти займаються у спортивній формі).

Програмою передбачено проведення лекційних та практичних занять, а також самостійної роботи студентів. Паралельно проводяться показові заняття у спеціальному дошкільному навчальному закладі.

Навчальні результати, якими студенти очікувано оволодіють після завершення освітньої програми:

- розуміння значення навчальної дисципліни для фахової підготовки;
- знання завдань фізичного виховання та оздоровлення дітей дошкільного віку з ТПМ на сучасному етапі розвитку корекційної дошкільної освіти;
- знання закономірностей формування рухових умінь і навичок та фізичних якостей у дітей дошкільного віку;
- знання основних форм роботи з фізичного виховання дітей раннього і дошкільного віку;
- знання методів і прийомів навчання дітей із ТПМ фізичних вправ залежно від етапу формування рухової навички, фізичної і психологічної підготовленості;
- уміння здійснювати планування усіх форм роботи з фізичного виховання та оздоровлення дітей в різних вікових групах;
- уміння проводити різноманітні форми роботи з фізичного виховання дітей із ТПМ;

- володіння технікою виконання фізичних вправ та здійснювати чіткий показ з метою формування рухової навички;
- уміння створювати умови для оптимальної рухової діяльності дітей з урахуванням критеріїв оцінки та змісту рухового режиму в різних вікових групах;
- уміння проводити індивідуальну роботу з метою корекції психофізичного розвитку дітей із ТПМ;
- уміння добирати ефективні засоби впливу на фізичний розвиток дітей з ТПМ та розвиток мовлення через рухи у відповідності до визначених програмових завдань, доцільні методи і прийоми фізичного виховання на основі ґрунтовних знань особливостей методики їх проведення.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<i>Найменування показників</i>	<i>Галузь знань, напрямок підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0101 «Педагогічна освіта»	Нормативна
Модулів – 2	Напрямок підготовки 6.010105 Корекційна освіта (Логопедія)	Рік підготовки
Змістових модулів – 3		4-й
Загальна кількість годин – 108		Семестр
		8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 4 год.	Освітньо- кваліфікаційний рівень: «Бакалавр»	Лекції
		22 год.
		Практичні
		20 год.
		Самостійна робота
		60 год.
		МКР
6 год.		
		Вид контролю: залік

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				МКР
лекції		практ.	інд	с.р.		
Змістовий модуль 1. Особливості методики використання засобів фізичного виховання дітей дошкільного віку з ТПМ.						
Тема 1. Предмет спеетодики фізичного виховання дітей дошкільного віку з ТПМ. Дидактичні основи навчання дітей із ТПМ рухових дій.		2	-	-	2	
Тема 2. Гімнастика у навчанні дітей із ТПМ фізичних вправ.		2	4	-	8	
Тема 3. Методика навчання дітей із ТПМ рухливих ігор, ігор з елементами спорту та вправ спортивного характеру.		2	4	-	10	
Разом за змістовим модулем 1	36	6	8	-	20	2
Змістовий модуль 2. Основні форми роботи з фізичного виховання дітей дошкільного віку з ТПМ.						
Тема 4. Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня спеціального дошкільного навчального закладу.		2	2	-	6	
Тема 5. Заняття з фізичної культури у спеціальному дошкільному навчальному закладі.		4	2	-	8	
Тема 6. Забезпечення рухової активності дітей дошкільного віку з ТПМ у повсякденній життєдіяльності.		2	2	-	6	
Разом за змістовим модулем 2	36	8	6	-	20	2
Змістовий модуль 3. Організація фізичного виховання у спеціальному дошкільному навчальному закладі.						
Тема 7. Фізичне виховання дітей раннього віку з ТПМ.		2	4	-	4	
Тема 8. Планування та облік роботи з фізичного виховання у спеціальному дошкільному навчальному закладі.		2	2		6	
Тема 9. Лікарсько-педагогічний контроль за фізичним вихованням дітей дошкільного віку з ТПМ.		2	-	-	2	
Тема 10. Руховий режим у спеціальному дошкільному навчальному закладі.		2	-	-	4	
Тема 11. Зв'язок сім'ї та спеціального дошкільного		-	-	-	4	

навчального закладу з питань фізичного виховання дітей дошкільного віку з ТПМ.							
Разом за змістовим модулем 3	36	8	6	-	20	2	
Усього годин	108	22	20	-	60	6	

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ТПМ

Лекція 1

Предмет спецметодики фізичного виховання дітей дошкільного віку з ТПМ. Дидактичні основи навчання дітей із ТПМ руховий дій.

Зміст курсу і його значення. Предмет та основні завдання курсу. Місце і роль фізичної культури у загальній системі виховання дітей дошкільного віку з ТПМ.

Гуманістична спрямованість системи освіти. Упровадження в освітню систему принципу оздоровчої спрямованості навчально-виховного процесу. Організація навчально-виховного процесу спеціального дошкільного навчального закладу на основній закономірності побудови навчального процесу – нерозривному зв'язку та тісній взаємозалежності між основними педагогічними категоріями: навчанням, вихованням, розвитком і здоров'ям.

Характеристика оздоровчих, освітніх та виховних завдань фізичного виховання дітей з ТПМ. Обумовленість завдань фізичного виховання дітей з ТПМ анатомічними і психофізіологічними особливостями їхнього організму. Закономірності фізичного розвитку дітей дошкільного віку: інтенсивність та нерівномірність розвитку основних систем організму у перші шість років життя, інтенсивність фізичного розвитку, висока пластичність та чутливість по відношенню до подразників зовнішнього середовища; напруженість процесів обміну речовин; єдність і взаємозв'язок фізичного та психічного розвитку дітей. Анатомо-фізіологічні особливості дітей дошкільного віку. Морфофункціональне забезпечення рухової активності дітей з ТПМ. Основні напрями психічного розвитку дітей з ТПМ. Роль мови у фізичному і

психічному розвитку дітей. Комплексний підхід до реалізації оздоровчих, освітніх і виховних завдань.

Характеристика засобів фізичного виховання дошкільників: сили природи (сонце, повітря і води), гігієнічні фактори (розпорядок процесів життєдіяльності, харчування, особиста та громадська гігієна), фізичні вправи. Створення умов психологічного комфорту в усіх видах і формах рухової діяльності дітей з ТПМ.

Поняття про рухові вміння та навички, умови їх формування. Закономірності формування рухових навичок. Етапи формування рухової навички: початкове розучування рухової дії, поглиблене розучування, закріплення та вдосконалення рухових дій. Взаємозв'язок формування рухових навичок та фізичних якостей: швидкості, спритності, витривалості, сили, гнучкості, окоміру у дітей дошкільного віку. Особливості добірки фізичних вправ для формування фізичних якостей.

Загальна характеристика та класифікація методів і прийомів навчання дітей дошкільного віку фізичних вправ. Співвідношення методів і прийомів навчання на різних етапах формування рухової навички залежно від рухової та психологічної підготовленості дітей різних вікових груп.

Основні поняття теми: спецметодика фізичного виховання, дидактичні принципи навчання, рухове уміння, рухова навичка, метод, методичний прийом, наочні, словесні, практичні методи і прийоми.

Література:

1. Богініч О. Здоров'я та фізичний розвиток дитини: реалізація завдань освітньої лінії «Особистість дитини» / Ольга Богініч // Дошкіл. виховання. – 2012.– № 9. – С. 3–7.
2. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми : Університет. кн., 2008. – 428 с.
3. Вільчковський Е. С. Удосконалення системи фізичного виховання дітей дошкільного віку / Вільчковський Е. С., Денисенко Н. Ф. // Розвиток інтелекту і творчості

у дітей дошкільного віку : матеріали міжвуз. наук.-практ. конф. – Кременець, 1995. – Ч. II. – С. 9–12.

4. Богініч О. Пріоритети у сфері фізичного розвитку дитини дошкільного віку /Ольга Богініч // Оптимізація фізичного розвитку дитини у вітчизняній системі освіти : монографія / Е. Вільчковський, Н. Денисенко, А. Цьось та ін. – Запоріжжя: ЗОППО, 2010 . – С. 124–148.

5. Степаненкова Э.Я. Теория и методика физического воспитания и развития ребенка: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 368 с.

Лекція 2

Гімнастика у навчанні дітей дошкільного віку з ТПМ фізичних вправ.

Гімнастика як засіб фізичного виховання дітей дошкільного віку з ТПМ. Види основних рухів та їх характеристика (ходьба, біг, лазіння, стрибки, метання, вправи у рівновазі). Техніка основних рухів та її особливості в дошкільному віці. Методика навчання основних рухів дітей різних вікових груп. Використання підготовчих та допоміжних вправ. Способи організації дітей для виконання основних рухів. Прийоми страхування та попередження травматизму. Ускладнення засобів в різних вікових групах у відповідності до вікових можливостей дітей та завдань рухової підготовленості.

Загальна характеристика вправ на шикування та перешикування. Види вправ на шикування та перешикування. Методика навчання дітей вправ з шикування та перешикування в різних вікових групах.

Загальна характеристика та класифікація загальнорозвивальних вправ. Зміст і методика навчання загальнорозвивальних вправ дітей різних вікових груп. Використання загальнорозвивальних вправ у різних формах роботи з фізичного виховання.

Оздоровчий потенціал фізичних вправ. Забезпечення умов розвитку мовлення дітей з ТПМ через рухи: об'єднання звуку та руху; звукове

забарвлення руху; фізичні вправи з мовленнєвим вираженням; ритмізація рухової активності; оволодіння регуляцією дихання як складової звукоутворення; розвиток дрібної моторики рук.

Аналіз програм виховання і навчання дітей дошкільного віку з відповідних розділів.

Основні поняття теми: гімнастика, основні рухи, техніка виконання, підготовчі та допоміжні вправи, вправи на шиккування та перешикування, загальнорозвивальні вправи.

Література:

1. Буцинская П.П. и др. Общеразвивающие упражнения в детском саду: Кн. для воспитателя дет. сада / П.П. Буцинская, В.И. Васюкова, Г.П. Лескова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1990. – 175 с.: ил.
2. Вавилова Е. Н. Учите бегать, прыгать, лазать, метать : пособие для воспитателя дет.сада / Елена Николаевна Вавилова. – М. : Просвещение, 1983. – 144 с.: ил.
3. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми : Університет. кн., 2008. – 428 с.
4. Степаненкова Э.Я. Теория и методика физического воспитания и развития ребенка: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 368 с.
5. Степаненкова Э. Вспомним о ходьбе дошкольников // Дошкольное воспитание. – 2003. – №12. – С. 66-69.
6. Хухлаева Д. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку / Домна Хухлаєва. – К. : Вища школа, 1979. – 200 с.

Практичне заняття 1

Вправління студентів у проведенні вправ на шиккування і перешикування, загальнорозвивальних вправ.

Практичне заняття 2

Оволодіння технікою виконання вправ з основних рухів.

Лекція 3

Методика навчання дітей дошкільного віку із ТПМ рухливих ігор, ігор з елементами спорту, спортивних вправ.

Характеристика рухливої гри як засобу та методу фізичного виховання дітей. Класифікація рухливих ігор. Варіативність рухливих ігор. Особливості рухливих ігор для дітей різних вікових груп. Методика проведення рухливої гри в різних вікових групах. Особливості організації і керівництва рухливою грою. Особливості методики проведення українських народних рухливих ігор. Ігрові вправи у системі фізичного виховання дітей дошкільного віку.

Вплив ігор з елементами спорту та вправ спортивного характеру на зміцнення здоров'я, підвищення рівня рухової підготовленості та формування фізичних якостей. Характеристика ігор з елементами спорту, техніка, тактика, правила. Етапи навчання дітей дошкільного віку ігор з елементами спорту. Особливості методики навчання дітей ігор з елементами спорту.

Види спортивних вправ. Загальна характеристика. Умови для занять спортивними вправами. Етапи навчання дітей дошкільного віку вправ спортивного характеру. Правила поведінки дітей та попередження травматизму. Використання рухливих ігор у навчально-виховному процесі дошкільного навчального закладу. Рухливі ігри з мовленнєвим вираженням.

Основні поняття теми: рухлива гра, ігрова вправа, зміст (сюжет) гри, правила, сюжетні та безсюжетні ігри, атракціони, естафети, варіативність ігор, етапи ознайомлення з новою грою, безпосереднє та опосередковане керівництво.

Література:

1. Андрощук Н.В., Леськів А.Д., Мехоношин С.О. Рухливі ігри та естафети у фізичному вихованні молодших школярів. Методичний посібник. – Тернопіль: Підручники і посібники, 1998. – 112 с.

2. Богініч О. Л. Фізичне виховання дошкільників засобами гри : навч.-метод. посіб. / Ольга Любомирівна Богініч. – К.: СП «ЧИП», 2001. – 126с.
3. Богініч О. Пріоритети у сфері фізичного розвитку дитини дошкільного віку /Ольга Богініч // Оптимізація фізичного розвитку дитини у вітчизняній системі освіти : монографія / Е. Вільчковський, Н. Денисенко, А. Цьось та ін. – Запоріжжя: ЗОШПО, 2010 . – С. 124–148.
4. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми : Університет. кн., 2008. – 428 с.
5. Вільчковський Е.С. Рухливі ігри в дитячому садку . – К.: Радянська школа, 1989. – 176 с.
6. Вільчковський Е. С. Організація рухового режиму дітей у дошкільних навчальних закладах : навч.-метод. посіб. / Е. С. Вільчковський, Н. Ф. Денисенко.– Тернопіль : Мандрівець, 2008. – 128 с.
7. Дмитренко Т. Спортивні вправи і розваги для дітей дошкільного віку / Таїсія Дмитренко. – К. : Рад. шк., 1976. – 119 с.
8. Осокіна Т.И. и др. Игры и развлечения детей на воздухе / Т.И. Осокіна, Е.А. Тимофеева, Л.С. Фурмина. – 2-е изд., дораб. – М.: Просвещение, 1983. – 224 с., ил. – (Б-ка воспитателя дет. сада).

Практичне заняття 3, 4

Практичне проведення рухливих ігор для дітей різних вікових груп.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ОСНОВНІ ФОРМИ РОБОТИ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ТПМ.

Лекція 4

Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня спеціального дошкільного навчального закладу.

Види фізкультурно-оздоровчих заходів. Значення ранкової гімнастики. Структура і зміст ранкової гімнастики. Вимоги до підбору вправ залежно від місця проведення. Методика проведення ранкової гімнастики в різних вікових групах.

Значення, види і структура гімнастики після сну. Місце проведення, одяг дітей.

Обґрунтування необхідності проведення малих форм активного відпочинку. Урахування своєрідності адаптивних реакцій розумової і фізичної працездатності дітей із ТПМ та системно-структурних закономірностей, що зумовлюють вибір адекватних форм рухового режиму. Вимоги до підбору вправ для фізкультхвилинки. Зміст фізкультурних пауз. Варіанти проведення фізкультхвилинки та фізкультпауз.

Значення загартування для фізичного розвитку дітей із ТПМ. Принципи загартування. Види загартувальних процедур.

Основні поняття теми: ранкова гімнастика, гімнастика після сну, гімнастика «пробудження», формування постави, профілактика плоскостопості, фізкультхвилинки, фізкультпаузи.

Література:

1. Богініч О.Л. Оздоровча педагогіка. // Дошкільне виховання. – 2002. – №7. – с. 18-19.
2. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми : Університет. кн., 2008. – 428 с.

3. Кириченко О. Фізкультпаузи в дитячому садку / О. Кириченко // Дошкіль. виховання. – 1988. – № 11. – С. 20–21.
4. Степаненкова Э.Я. Теория и методика физического воспитания и развития ребенка: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 368 с.
5. Спирина В. П. Закаливание детей : пособие для воспитателя дет сада / Валентина Петровна Спирина. – Изд. 3-е, испр. и доп. – М. : Просвещение, 1978. – 136 с. : ил.
6. Яковлева Л., Юдина Р. Оздоровительно-профилактическая гимнастика // Дошкольное воспитание. – 1997. – №1. – С. 27-30.

Практичне заняття 5

Планування фізкультурно-оздоровчих заходів для дітей дошкільного віку з ТПМ.

Лекція 5, 6

Заняття з фізичної культури у спеціальному дошкільному навчальному закладі.

Заняття з фізичної культури – основна форма роботи з фізичного виховання. Типи занять. Обґрунтування типової структури заняття з фізичної культури.

Способи організації дітей на занятті з фізичної культури. Моторна щільність фізкультурного заняття. Шляхи регулювання фізичних, емоційних та психічних навантажень на фізкультурних заняттях.

Методика проведення занять з фізичної культури в різних вікових групах.

Особливості організації та методики проведення занять з фізичної культури в різних вікових групах на повітрі. Варіанти проведення фізкультурних занять на повітрі.

Основні поняття теми: заняття з фізичної культури, типи занять, структура заняття, моторна щільність, способи організації.

Література:

1. Богініч О. Здоров'я та фізичний розвиток дитини: реалізація завдань освітньої лінії «Особистість дитини» / Ольга Богініч // Дошкіль. виховання. – 2012.– № 9. – С. 3–7.
2. Богініч О. Пріоритети у сфері фізичного розвитку дитини дошкільного віку /Ольга Богініч // Оптимізація фізичного розвитку дитини у вітчизняній системі освіти : монографія / Е. Вільчковський, Н. Денисенко, А. Цьось та ін. – Запоріжжя: ЗОППО, 2010 . – С. 124–148.
3. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми : Університет. кн., 2008. – 428 с.
4. Вільчковський Е. С. Удосконалення системи фізичного виховання дітей дошкільного віку / Вільчковський Е. С., Денисенко Н. Ф. // Розвиток інтелекту і творчості у дітей дошкільного віку : матеріали міжвуз. наук.-практ. конф. – Кременець, 1995. – Ч. II. – С. 9–12.
5. Вільчковський Е.С., Беленька Г.В., Богініч О.Л. Сюжетні заняття з фізичної культури з дітьми дошкільного віку: Методичні вказівки до проведення занять з фізичної культури. – К., 1996. – 74 с.
6. Фролов В.Г., Юрко Г.П. Физкультурные занятия на воздухе с детьми дошкольного возраста. – М., 1983. – М.: Просвещение. – 191 с.

Практичне заняття 6

Проведення занять з фізичної культури для дітей молодшого та старшого дошкільного віку.

Лекція 7

Забезпечення рухової активності дітей дошкільного віку з ТПМ у повсякденній життєдіяльності.

Характеристика активних форм роботи з фізичного виховання: фізкультурні розваги та свята, дні здоров'я.

Фізкультурні розваги у системі фізичного виховання дітей дошкільного віку з ТПМ. Варіанти фізкультурних розваг для дітей молодшого і старшого дошкільного віку. Фізкультурні свята у системі фізичного виховання дітей дошкільного віку з ТПМ. Організація та проведення фізкультурних свят у спеціальному дошкільному навчальному закладі. Дні здоров'я у системі фізичного виховання дітей дошкільного віку з ТПМ. Зміст, організація дітей.

Індивідуальна робота з дітьми з ТПМ із фізичного виховання, її мета, зміст, організація, методика проведення. Організація самостійної рухової діяльності дітей дошкільного віку з ТПМ. Керівництво самостійною руховою діяльністю з боку вихователя. Рухлива гра як самостійна форма роботи для підвищення рухової активності дітей з ТПМ.

Основні поняття теми: активні форми роботи з фізичного виховання, індивідуальна робота, самостійна рухова діяльність.

Література:

1. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми : Університет. кн., 2008. – 428 с.
2. Вільчковський Е. С. Організація рухового режиму дітей у дошкільних навчальних закладах : навч.-метод. посіб. / Е. С. Вільчковський, Н. Ф. Денисенко.– Тернопіль : Мандрівець, 2008. – 128 с.
3. Дмитренко Т. І. Руховий режим у дитячому садку. – К.: Радянська школа, 1986 – 112 с.
4. Степаненкова Э.Я. Теория и методика физического воспитания и развития ребенка: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 368 с.

Практичне заняття 7

Розроблення та аналіз фізкультурних розваг, днів здоров'я.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У СПЕЦІАЛЬНОМУ ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.

Лекція 8

Фізичне виховання дітей раннього віку з ТПМ.

Специфіка завдань і засобів фізичного виховання та оздоровлення дітей раннього віку з ТПМ. Загальна характеристика фізичних вправ для дітей другого та третього року життя. Форми роботи з фізичного виховання дітей раннього віку. Характеристика основних рухів та загальнорозвивальних вправ для дітей другого та третього року життя. Особливості навчання основних рухів та загальнорозвивальних вправ дітей другого та третього року життя. Методика проведення ігрових вправ та рухливих ігор з дітьми другого та третього року життя. Забезпечення рухової активності дітей раннього віку. Зміст і методика проведення занять з розвитку рухів з дітьми другого життя. Методика проведення занять з фізичної культури з дітьми третього року життя. Організація самостійної рухової діяльності для дітей раннього віку.

Основні поняття теми: анатомо-фізіологічні особливості, активні, пасивні, активно-пасивні вправи, рефлекторні вправи, прийоми масажу.

Література:

1. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми : Університет. кн., 2008. – 428 с.
2. Дмитренко Т. Теорія і методика фізичного виховання дітей раннього і дошкільного віку / Таїсія Дмитренко. – К.: Вища шк..., 1973. – 254 с.
3. Степаненкова Э.Я. Теория и методика физического воспитания и развития ребенка: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 368 с.

Практичне заняття 8, 9
Добірка фізичних вправ для занять з розвитку рухів
з дітьми раннього віку

Лекція 9

Планування та облік роботи з фізичного виховання у спеціальному дошкільному навчальному закладі

Значення планування та обліку роботи для організації фізичного виховання дітей дошкільного віку з ТПМ. Основні вимоги до планування. Види планування. Річний план роботи з фізичного виховання та оздоровлення дітей. Реалізація дидактичних принципів при розподілі програмового матеріалу у перспективному плані. Оперативне планування роботи з фізичного виховання та оздоровлення дітей. Облік роботи з фізичного виховання. Види обліку: попередній, поточний, рубіжний.

Основні поняття теми: річний план, календарний план, план-графік, облік роботи, план-конспект заняття з фізичної культури, прогнозування здоров'я, фізичного, рухового розвитку, рубіжні зрізи.

Література:

1. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми : Університет. кн., 2008. – 428 с.
2. Вільчковський Е. С. Удосконалення системи фізичного виховання дітей дошкільного віку / Вільчковський Е. С., Денисенко Н. Ф. // Розвиток інтелекту і творчості у дітей дошкільного віку : матеріали міжвуз. наук.-практ. конф. – Кременець, 1995. – Ч. II. – С. 9–12.
3. Долинна О., Низьковська О. Рекомендації щодо календарно-тематичного планування навчально-виховного процесу у ДНЗ Дитячий садок: управління / Упоряд. Т.Вороніна. – 2-ге вид., без змін. – К.: Вид. дім «Шкіл. світ»: Вид. Л. Галіцина, 2006. – 128 с. – (Б-ка «Шк. світу»).

4. Організація фізкультурно-оздоровчої роботи в дошкільному навчальному закладі: Інструктивно-методичні рекомендації // Дошкільне виховання. – 2004. – №10. – с. 5-7.

5. Степаненкова Э.Я. Теория и методика физического воспитания и развития ребенка: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 368 с.

Практичне заняття 10

Планування та аналіз різних форм роботи з фізичного виховання

Лекція 10

Лікарсько-педагогічний контроль за фізичним вихованням дітей дошкільного віку з ТПМ

Функціональні обов'язки завідуючої, методиста, вихователів, медичних працівників щодо організації та керівництва системою фізичного виховання у спеціальному ДНЗ.

Проведення лікарсько-педагогічного контролю за системою фізичного виховання та оздоровленням дітей з ТПМ у спеціальному ДНЗ. Види контролю за системою фізичного виховання у спеціальному ДНЗ.

Методика діагностики рухової підготовленості та стану здоров'я дітей дошкільного віку з ТПМ. Основна, підготовча, спеціальна групи здоров'я. Особливості проведення занять фізичними вправами з дітьми різних груп здоров'я.

Методика визначення рівня фізичного навантаження на дітей з ТПМ у процесі виконання рухових дій. Моторна щільність занять з фізичної культури. Метод пульсометрії.

Основні поняття теми: групи здоров'я, метод хронометрування, метод пульсометрії, моторна щільність, педагогічно виправданий час, руховий режим, пасивний руховий режим, активний руховий режим, форми роботи з фізичного виховання.

Література:

1. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми : Університет. кн., 2008. – 428 с.
2. Вільчковський Е. С. Удосконалення системи фізичного виховання дітей дошкільного віку / Вільчковський Е. С., Денисенко Н. Ф. // Розвиток інтелекту і творчості у дітей дошкільного віку : матеріали міжвуз. наук.-практ. конф. – Кременець, 1995. – Ч. II. – С. 9–12.
3. Організація фізкультурно-оздоровчої роботи в дошкільному навчальному закладі: Інструктивно-методичні рекомендації // Дошкільне виховання. – 2004. – №10. – с. 5-7.

Лекція 11

Руховий режим у спеціальному дошкільному навчальному закладі.

Поняття «рухова активність». Види рухової активності: цілеспрямована та довільна. Якісна та кількісна характеристика рухової активності дітей. Дослідження проблеми рухової активності дітей дошкільного віку. Поняття про активний та пасивний руховий режим. Ознаки пасивного рухового режиму. Наслідки пасивного рухового режиму. Значення рухового режиму для організації фізичного виховання та прогнозування здоров'я, фізичного розвитку, рухової підготовленості дітей дошкільного віку у спеціальному ДНЗ.

Шляхи оптимізації рухової активності дітей дошкільного віку на заняттях з фізичної культури. Шляхи оптимізації рухової активності дітей дошкільного віку під час різних форм роботи з фізичного виховання у повсякденному житті. Вплив гри на підвищення рухової активності дошкільників на заняттях з фізичного виховання та у повсякденному житті. Ритмізація рухової активності.

Інноваційні технології у фізичному вихованні та оздоровленні дітей дошкільного віку з ТПМ.

Основні поняття теми: руховий режим, довільна та цілеспрямована рухова активність, пасивний руховий режим, активний руховий режим, форми роботи з фізичного виховання, інноваційні технології.

Література:

1. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми : Університет. кн., 2008. – 428 с.
2. Вільчковський Е. С. Організація рухового режиму дітей у дошкільних навчальних закладах : навч.-метод. посіб. / Е. С. Вільчковський, Н. Ф. Денисенко.– Тернопіль : Мандрівець, 2008. – 128 с.
3. Вільчковський Е. С. Удосконалення системи фізичного виховання дітей дошкільного віку / Вільчковський Е. С., Денисенко Н. Ф. // Розвиток інтелекту і творчості у дітей дошкільного віку : матеріали міжвуз. наук.-практ. конф. – Кременець, 1995. – Ч. II. – С. 9–12.
4. Дмитренко Т. І. Руховий режим у дитячому садку. – К.: Радянська школа, 1986 – 112 с.
5. Степаненкова Э.Я. Теория и методика физического воспитания и развития ребенка: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 368 с.

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «СПЕЦМЕТОДИКА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ»

Разом: 180 год, лекції – 22 год, практичні заняття – 20 год, інд. зан.- 6 год. самостійна робота – 54 год, модульний контроль – 6 год.

Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II		
Назва модуля	Особливості методики використання засобів фізичного виховання дітей дошкільного віку з ТПМ			Основні форми роботи з фізичного виховання дітей дошкільного віку з ТПМ		
Кіл. балів за модуль	92			82		
Теми	1	2	3	4	5, 6	7
Теми лекцій	Предмет спец методики фізичного виховання дітей дошкільного віку з ТПМ. Дидактичні основи навчання дітей із ТПМ фізичних вправ (1 б.)	Гімнастика у навчанні дітей з ТПМ фізичних вправ (1 б.)	Методика навчання дітей дошкільного віку з ТПМ рухливих ігор (1 б.)	Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня спеціального ДНЗ (1 б.)	Заняття з фізичної культури у спеціальному ДНЗ (2 б.)	Забезпечення рухової активності дітей дошкільного віку з ТПМ у повсякденному житті (1 б.)
Теми прак. занять		Основні рухи та методика ознайомлення дітей дошкільного віку з ТПМ (22 б.)	Методика проведення рухливих ігор з дітьми дошкільного віку з ТПМ (22 б.)	Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих заходів у спеціальному ДНЗ (11 б.)	Методика проведення занять з фізкультури у спеціальному ДНЗ (11 б.)	Розроблення та аналіз фізкультурних розваг, днів здоров'я у спеціальному ДНЗ (11 б.)
Сам. роб.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.
МК	25 б.			25 б.		

Модулі	Змістовий модуль III				
Назва модуля	Організація фізичного виховання у спеціальному дошкільному навчальному закладі				
Кіл. балів за модуль	117				
Теми	8	9	10	11	
Теми лекцій	Фізичне виховання дітей раннього віку з ТПМ (1 б.)	Планування та облік роботи з фізичного виховання у спеціальному ДНЗ (1 б.)	Лікарсько-педагогічний контроль за фізичним вихованням дітей дошкільного віку з ТПМ (1 б.)	Руховий режим у спеціальному ДНЗ (1 б.)	Зв'язок родини та ДНЗ з питань фізичного виховання дітей дошкільного віку з ТПМ
Теми практичних занять	Добірка фізичних вправ для занять з розвитку рухів з дітьми раннього віку (22 б.)	Планування та аналіз різних форм роботи з фізичного виховання (11 б.)			
Сам. роб.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.
МК	25				
Разом: 251:100=2,51					

V. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ТПМ

Практичне заняття 1

Тема: Вправління студентів у проведенні вправ на шиккування і перешиккування, загальнорозвивальних вправ.

План заняття

I. Виконання практичної роботи.

1. Показ вправ з шиккування та перешиккування для дітей різних вікових груп.
2. Вправління студентів у проведенні вправ з шиккування та перешиккування дітей різних вікових груп.
3. Практичне проведення комплексів загальнорозвивальних вправ для однієї з вікових груп. Аналіз проведення за визначеними критеріями: відповідність підбору вправ віку дітей; дотримання кількості і дозування вправ у комплексі; дотримання послідовності вправ у комплексі; чи впливає даний комплекс на розвиток основних груп м'язів, дрібних м'язів; підбір предметів для вправ, способи їх роздачі та збору залежно від вікової групи; підготовка до виконання вправ: організація дітей, шиккування, перешиккування; послідовність навчання: назва вправи, показ, пояснення, методичні вказівки до початку, закінчення вправи, під час виконання вправи, рахунок, темп виконання; відповідність прийомів навчання віку дітей та етапу навчання; попередження та виправлення помилок; керівництво вихователем виконанням вправ відповідно віку дітей. Здійснення індивідуального підходу.

II. Підсумок заняття.

Рекомендована література:

Основна:

1. Буцинская П.П. и др. Общеразвивающие упражнения в детском саду: Кн. для воспитателя дет. сада / П.П. Буцинская, В.И. Васюкова, Г.П. Лескова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1990. – 175 с.: ил.
2. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 428 с.

Додаткова:

1. Степаненкова Э.Я. Теория и методика физического воспитания и развития ребенка: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 368 с.

Практичне заняття 2

Тема: Оволодіння технікою виконання вправ з основних рухів.

План заняття

I. Виконання практичної роботи.

1. Демонстрація техніки виконання вправ з ходьби, бігу, метання, лазіння, стрибків, рівноваги для дітей молодшого дошкільного віку.
2. Демонстрація техніки виконання вправ з ходьби, бігу, метання, лазіння, стрибків, рівноваги для дітей старшого дошкільного віку.
3. Вправляння студентів у виконанні вправ з ходьби, бігу, метання, лазіння, стрибків, рівноваги для дітей різних вікових груп.

II. Підсумок заняття.

Рекомендована література:

Основна:

1. Вавилова Е.Н. Учите бегать, прыгать, лазать, метать: Пособие для воспитателя дет. сада. – М.: Просвещение, 1983. – 144с., ил.

2. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 428 с.

Додаткова:

1. Степаненкова Э.Я. Теория и методика физического воспитания и развития ребенка: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 368 с.

Практичне заняття 3, 4

Тема: Практичне проведення рухливих ігор для дітей різних вікових груп.

План заняття

I. Виконання практичної роботи.

Практичне проведення рухливих ігор для дітей молодшого та старшого дошкільного віку. Аналіз проведення рухливої гри в молодшій групі, середній групі, старшій групі за визначеними критеріями: доцільність прийомів збору дітей на гру; доцільність прийомів створення ситуативного інтересу до гри; доступність, емоційність, чіткість, послідовність пояснення змісту гри; доцільність прийомів закріплення правил гри залежно від віку та етапу ознайомлення з грою; доцільність прийомів вибору ведучого; безпосереднє керівництво грою (емоційність виконання ролі, ігрових дій, чіткість вказівок, керівна роль у зміні ведучих), опосередковане керівництво (своєчасність подачі сигналів, чіткість вказівок, контроль за якістю виконання рухів, дотримання правил, контроль за зміною ведучих); правильність підсумку гри.

II. Підсумок заняття.

Рекомендована література:

Основна:

1. Богініч О. Л. Фізичне виховання дошкільників засобами гри : навч.-метод. посіб. / Ольга Любомирівна Богініч. – К.: СП «ЧИП», 2001. – 126с.
2. Вільчковський Е.С. Рухливі ігри в дитячому садку . – К.: Радянська школа, 1989. – 176 с.
3. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 428 с.

Додаткова:

1. Вавилова Е.Н. Учите бегать, прыгать, лазать, метать: Пособие для воспитателя дет. сада. – М.: Просвещение, 1983. – 144с., ил.
2. Осокина Т.И. и др. Игры и развлечения детей на воздухе / Т.И. Осокина, Е.А. Тимофеева, Л.С. Фурмина. – 2-е изд., дораб. – М.: Просвещение, 1983. – 224 с., ил. – (Б-ка воспитателя дет. сада).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ОСНОВНІ ФОРМИ РОБОТИ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ТПМ

Практичне заняття 5

Тема: Планування фізкультурно-оздоровчих заходів у режимі дня ДНЗ.

План заняття:

I. Виконання практичної роботи.

1. Презентація фрагментів ранкової гімнастики, гімнастики після сну.
2. Аналіз фрагментів ранкової гімнастики за критеріями: підбір вправ, їх послідовність, дозування; різноманітність вихідних положень; використання прийомів навчання; доцільне використання методичних вказівок; види ходьби, їх доцільність; наявність вправ на дихання; використання малорухливої гри; доцільні прийоми керівництва залежно від

вікової групи; уміння підтримати інтерес, темп проведення, емоційність, увагу; чи був здійснений оздоровчо-зміцнювальний вплив вправ на дитячий організм; чи була досягнута основна мета ранкової гімнастики – особливим чином організоване спілкування дітей у процесі рухової діяльності, підвищення емоційного тону як результат м'язової радості від рухів у колективі ровесників, зняття психологічної напруги від розставання із батьками, концентрація уваги, покращення поведінки.

3. Аналіз фрагментів гімнастики після сну за критеріями: використання видів ходьби та бігу для профілактики плоскостопості; доцільність підбору спеціальних загальнорозвивальних вправ для постави та стопи, їх кількість, дозування; проведення вправ з різних вихідних положень, зокрема, з положення лежачи, сидячи, що зменшують навантаження на хребет, їх кількість, дозування; доцільність підбору вправ на дихання; використання різноманітних прийомів проведення вправ та рухів (якість показу та пояснення; чи була досягнута основна мета гімнастики після сну – профілактика плоскостопості, формування правильної постави.

4. Підсумок заняття.

Рекомендована література:

Основна:

1. Богініч О.Л. Оздоровча педагогіка. // Дошкільне виховання. – 2002. – №7. – с. 18-19.
2. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 428 с.
3. Степаненкова Э.Я. Теория и методика физического воспитания и развития ребенка: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 368 с.

Додаткова:

1. Вільчковський Е.С. Ранкова гімнастика дошкільників під музику. – К., 1989. – 134 с.
2. Осокина Т. И. Физическая культура в детском саду. – 3-е изд. – М., «Просвещение». -1986. – 286 с., ил.

Практичне заняття 6

Тема: Проведення фрагментів занять з фізичної культури для дітей молодшого та старшого дошкільного віку.

План заняття:

- I. Виконання практичної роботи.
 2. Проведення фрагментів занять з фізичної культури для дітей молодшого та старшого дошкільного віку.
 3. Аналіз фрагментів занять за критеріями:
 - *Підготовча частина:* послідовність різних видів ходьби та бігу, темп виконання, дозування, відповідність прийомів віку, підготовленості дітей, етапу навчання;
 - комплекс загальнорозвивальних вправ (якість показу, пояснення, вказівок, доцільність прийомів навчання вправ, послідовність, дозування вправ, кількість у комплексі);
 - *Основна частина:* основні рухи (підбір рухів залежно від їх складності, етапу навчання, якість показу та пояснення, доцільність прийомів навчання під час виконання дітьми рухів, доцільність способів організації дітей);
 - рухлива гра (прийоми створення ситуативного інтересу до гри, доступність, емоційність, чіткість, послідовність пояснення змісту гри, доцільність прийомів закріплення гри віку та етапу ознайомлення з грою, доцільність прийомів вибору ведучого, безпосереднє керівництво грою (емоційність виконання ролі, ігрових дій, чіткість вказівок, керівна роль у зміні ведучих), опосередковане керівництво (своєчасність подачі сигналів, чіткість вказівок, контроль за якістю виконання рухів, дотримання правил, контроль за зміною ведучих);
 - *Заклучна частина:* регулювання фізичного навантаження (відповідність вправ та ігор на відновлення дихання типу заняття, віку дітей, емоційність, уміння володіти голосом), підсумок заняття.
- II. Підсумок заняття.

Рекомендована література

Основна:

1. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 428 с.
2. Степаненкова Э.Я. Теория и методика физического воспитания и развития ребенка: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 368 с.
3. Фролов В.Г., Юрко Г.П. Физкультурные занятия на воздухе с детьми дошкольного возраста. – М., 1983. – М.: Просвещение. – 191с.

Додаткова:

1. Вільчковський Е.С., Беленька Г.В., Богінч О.Л. Сюжетні заняття з фізичної культури з дітьми дошкільного віку: Методичні вказівки до проведення занять з фізичної культури. – К., 1996. – 74 с.
2. Пензулаева Л.И. Физкультурные занятия с детьми 3-4 лет. – М.: Просвещение. – 1986. – 94 с.
3. Пензулаева Л.И. Физкультурные занятия с детьми 4-5 лет. – М.: Просвещение. – 1986. – 94 с.
4. Пензулаева Л.И. Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет. – М.: Просвещение. – 1985. – 96 с.

Практичне заняття 7

Тема: Розроблення та аналіз фізкультурних розваг.

План заняття:

I. Виконання практичної частини.

1. Презентація фрагментів фізкультурних розваг для дітей молодшого та старшого дошкільного віку.
2. Аналіз фрагментів фізкультурних розваг за наступними критеріями:
 - *Підготовка інвентарю:* розміщення необхідного обладнання, дрібних посібників, місця та посібників для фіксації результатів;
 - *Проведення розваги:* підбір вправ, ігор, рухів залежно від віку, варіанту розваги, підготовленості дітей; доцільність вибору

ведучого виду гри та віку дітей, якість показу, пояснень, доцільність вказівок під час виконання, уміння володіти всією групою;

- *Закінчення розваги:* регулювання фізичного навантаження (доцільність вправ та ігор на відновлення дихання), підсумок (уміння дотримуватися педагогічного такту, пояснити причину поразки у змаганнях).

II. Підсумок заняття.

Рекомендована література:

Основна:

1. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 428 с.
2. Степаненкова Э.Я. Теория и методика физического воспитания и развития ребенка: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 368 с.

Додаткова:

1. Андрошук Н.В., Леськів А.Д., Мехоношин С.О. Рухливі ігри та естафети у фізичному вихованні молодших школярів. Методичний посібник. – Тернопіль: Підручники і посібники, 1998. – 112 с.
2. Осокина Т.И. и др. Игры и развлечения детей на воздухе / Т.И. Осокина, Е.А. Тимофеева, Л.С. Фурмина. – 2-е изд., дораб. – М.: Просвещение, 1983. – 224 с., ил. – (Б-ка воспитателя дет. сада).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3
ОРГАНІЗАЦІЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ДОШКІЛЬНОМУ
НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.

Практичне заняття 8, 9

**Тема: Добірка фізичних вправ для занять з розвитку рухів з дітьми
раннього віку.**

План заняття:

I. Виконання практичної частини.

1. Добірка ігрових вправ і рухливих ігор для дітей другого та третього року життя.
2. Презентація фрагментів занять з розвитку рухів для дітей другого року життя.
3. Презентація фрагментів занять з фізичної культури для дітей третього року життя.
2. Аналіз фрагментів занять за критеріями: підготовка інвентарю; послідовність вправ; зміст частин заняття; прийоми навчання; способи організації дітей; роль вихователя.

II. Підсумок заняття.

Рекомендована література:

Основна:

1. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 428 с.

Додаткова:

1. Буцинская П.П. и др. Общеразвивающие упражнения в детском саду: Кн. для воспитателя дет. сада / П.П. Буцинская, В.И. Васюкова, Г.П. Лескова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1990. – 175 с.: ил.

2. Вавилова Е. Н. Учите бегать, прыгать, лазать, метать : пособие для воспитателя дет.сада / Елена Николаевна Вавилова. – М. : Просвещение, 1983. – 144 с.: ил.

3. Пензулаева Л.И. Физкультурные занятия с детьми 3-4 лет. – М.: Просвещение. – 1986. – 94с.

Практичне заняття 10

Тема: Планування та аналіз різних форм роботи з фізичного виховання

План заняття:

I. Виконання практичної частини.

1. Планування різних форм роботи з фізичного виховання на 2 тижні для однієї з вікових груп.

II. Перевірка самостійної роботи.

Рекомендована література

Основна:

1. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 428 с.
2. Організація фізкультурно-оздоровчої роботи в дошкільному навчальному закладі: Інструктивно-методичні рекомендації // Дошкільне виховання. – 2004. – №10. – с. 5-7.
3. Фролов В.Г., Юрко Г.П. Физкультурные занятия на воздухе с детьми дошкольного возраста. – М., 1983. – М.: Просвещение. – 191с.

Додаткова:

4. Буцинская П.П. и др. Общеразвивающие упражнения в детском саду: Кн. для воспитателя дет. сада / П.П. Буцинская, В.И. Васюкова, Г.П. Лескова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1990. – 175 с.: ил.
5. Вільчковський Е.С. Рухливі ігри в дитячому садку . – К.: Радянська школа, 1989. – 176 с.
6. Вільчковський Е.С., Беленька Г.В., Богініч О.Л. Сюжетні заняття з фізичної культури з дітьми дошкільного віку: Методичні вказівки до проведення занять з фізичної культури. – К., 1996. – 74с.
7. Пензулаева Л.И. Физкультурные занятия с детьми 3-4 лет. – М.: Просвещение. – 1986. – 94с.
8. Пензулаева Л.И. Физкультурные занятия с детьми 4-5 лет. – М.: Просвещение. – 1986. – 94с.
9. Пензулаева Л.И. Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет. – М.: Просвещение. – 1985. – 94с.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1
ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ТПМ

Тема: Дидактичні основи навчання дітей дошкільного віку з ТПМ рухів.

1. Визначте співвідношення дидактичних методів і прийомів навчання на різних етапах навчання дітей рухових дій (у вигляді таблиці).

Етапи формування рухової навички	Мета	Методи і прийоми навчання на кожному етапі

Тема: Гімнастика у навчанні дітей дошкільного віку фізичних вправ.

1. Визначте якісні показники виконання основних рухів дітьми II молодшої, середньої, старшої груп за зразком:

	II мол. група якісні показники	середня група якісні показники	старша група якісні показники
Основні рухи			

Тема: Методика навчання дітей дошкільного віку рухливих ігор, ігор з елементами спорту та вправ спортивного характеру.

1. Складіть план-конспект рухливої гри для дітей II молодшої, середньої та старшої групи.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2
ОСНОВНІ ФОРМИ РОБОТИ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ТПМ

Тема: Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня ДНЗ.

1. Складіть план ранкової гімнастики для дітей II молодшої, середньої та старшої групи.
2. Складіть план гімнастики після сну для дітей II молодшої, середньої та старшої групи.

Тема: Заняття з фізичної культури в ДНЗ.

1. Складіть план-конспект заняття з фізичної культури мішаного типу для дітей II молодшої, середньої, старшої групи.

Тема: Забезпечення рухової активності дітей дошкільного віку у повсякденному житті

1. Складіть план фізкультурної розваги для дітей однієї з вікових груп (варіант за вибором студента).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3
ОРГАНІЗАЦІЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У СПЕЦІАЛЬНОМУ
ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.

Тема: Фізичне виховання дітей раннього віку.

1. Складіть план конспект заняття з розвитку рухів для дітей 2-го і 3-го року життя.

Тема: Планування та облік роботи з фізичного виховання у дошкільному навчальному закладі.

1. Складіть перспективний план занять з фізичної культури на 2 тижні за орієнтовним зразком:

	понеділок	вівторок	серeda	четвер	п'ятниця
мішаного типу (в залі, на повітрі)	Тема: основні рухи, рухлива гра.				
сюжетного типу (в залі, на повітрі)	Тема (сюжетна назва): основні рухи, рухлива гра.				
ігрового типу (в залі, на повітрі)	Тема: назви рухливих ігор.				

Тема: Лікарсько-педагогічний контроль за фізичним вихованням дітей дошкільного віку з ТПМ.

1. Складіть протокол обстеження стрибка, метання, лазіння у дитини старшої групи (один із рухів – за вибором студента) за зразком:

Обстеження стрибка в довжину з місця:

ПІ	Довжина стрибка	Якісні показники				
		В. п.	Зам ах	Пошт овх	Приземлення	примітка

Тема: Зв'язок родини та ДНЗ з питань фізичного виховання дітей дошкільного.

1. Складіть анкету для батьків з питань фізичного розвитку та оздоровлення дітей раннього та дошкільного віку (не менше 10

питань). Орієнтовні теми: «Загартування в умовах сім'ї», «Активне дозвілля – що це?», «Здоровий спосіб життя дітей дошкільного віку», або тема за вибором студента.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

№	Теми курсу	Акад. контроль	Бали
1	ЗМ 1. Дидактичні основи навчання дітей рухів (2 год.)	практичне залік	5
2	Гімнастика у навчанні дітей дошкільного віку фізичних вправ (6 год.)	практичне залік	5
3	Методика навчання дітей дошкільного віку рухливих ігор, ігор з елементами спорту та вправ спортивного характеру (10 год)	практичне залік	5
4	ЗМ 2. Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня ДНЗ (6 год.)	практичне залік	5
5	Заняття з фізичної культури у дошкільному навчальному закладі (8 год.)	практичне залік	5
6	Забезпечення рухової активності дітей дошкільно віку у повсякденному житті (6 год.)	практичне залік	5
7	ЗМ 3. Фізичне виховання дітей раннього віку (4 год.).	практичне залік	5
8	Планування та облік роботи з фізичного виховання в ДНЗ (6 год.)	практичне залік	5
9	Лікарсько-педагогічний контроль за фізичним вихованням в ДНЗ (2 год.)	практичне залік	5
10	Руховий режим у спеціальному дошкільному навчальному закладі (4 год)		
11	Зв'язок родини та ДНЗ з питань фізичного виховання дітей (4 год)	практичне залік	5
	Разом: 60 год.		55

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно навчально-методичної карти, де зазначені види контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну чотирибальну та європейську (ECTS) шкалу подано у табл.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

	Вид діяльності	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	11	11
2.	Відвідування практичних занять	1	10	10
3.	Робота на практичному занятті	10	10	100
4.	Самостійна робота	5	11	55
6.	МК	25	3	75
7.	Максимальна кількість балів			251

Коефіцієнт до розрахунку – $251:100=2,61$

Розподіл балів, що отримують студенти за вивчення тем модулів

Поточне оцінювання та самостійна робота													сума	
ЗМ 1				ЗМ 2				ЗМ 3						
T1	T2	T3	МКР 1	T4	T5	T6	МКР	T7	T8	T9	T10	T11	МКР	
6	28	28	25	17	18	17	25	28	17	6	6	5	25	100
Максимальна кількість балів – 251; коефіцієнт – 2,51														

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Оцінки за стобальною шкалою	Значення оцінки	Рейтингова оцінка
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 68	«задовільно»	E
69 – 74		D
75 – 81	«добре» «дуже добре»	C
82 – 89		B
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень бакаларів

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	теоретичний зміст курсу засвоєно повністю, сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним навчальним матеріалом, усі передбачені програмою навчальні завдання виконано, сформовані базисні компетентності (навчальні результати) з усіх тем курсу.
«Дуже добре»	теоретичний зміст курсу засвоєно повністю, необхідні практичні навички роботи із засвоєним навчальним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчальні завдання виконано, сформовані базисні компетентності (навчальні результати) з усіх тем курсу.
«Добре»	теоретичний зміст курсу засвоєно повністю, деякі практичні навички роботи із засвоєним навчальним матеріалом сформовані недостатньою мірою, передбачені програмою навчальні завдання виконано, окремі завдання виконано з помилками, сформовані базисні компетентності (навчальні результати) з усіх тем курсу.
«Задовільно»	теоретичний зміст курсу засвоєно частково, деякі практичні навички роботи із засвоєним навчальним матеріалом не сформовані, більшість передбачених програмою навчальних завдань не виконано (виконано неякісно), сформовані базисні компетентності (навчальні результати) з окремих тем курсу.
«Незадовільно»	теоретичний зміст курсу не засвоєно, необхідні практичні навички роботи із засвоєним навчальним матеріалом не сформовані, усі передбачені програмою навчальні завдання не виконано або з грубими помилками, не сформовані базисні компетентності (навчальні результати) з тем курсу.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. *За джерелом інформації:* словесні (лекція, семінари, пояснення, розповідь, бесіда, дискусія); наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (вправи).
2. *За характером пізнавальної діяльності:* інформаційно-рецептивний, репродуктивний, дослідницький, частково-пошуковий, проблемного викладу.

3. *За логікою передачі і сприймання навчальної інформації:* індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.
4. *За ступенем керування навчальною діяльністю:* під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.
5. *За послідовністю етапів процесу навчання:* набуття знань; формування умінь і навичок; застосування знань; творча діяльність; закріплення знань; перевірка знань, умінь і навичок.
6. *Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:* словесні, наочні, практичні; індуктивні і дедуктивні; репродуктивні і проблемно-пошукові; методи самостійної роботи і роботи під керівництвом викладача.
7. *Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:* методи стимулювання і мотивації інтересу до навчання; методи стимулювання і мотивації обов'язку і відповідальності в навчанні.
8. *Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:* методи усного контролю і самоконтролю; методи письмового контролю і самоконтролю; методи лабораторно-практичного контролю і самоконтролю.
9. *Інтерактивні методи навчання.*

ІХ. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

1. Навчальна програма.
2. Робоча навчальна програма.
3. Навчальні посібники.
4. Опорні конспекти лекцій та практичних занять.
5. Добірка контрольних, тестових завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.
6. Тематика курсових робіт.

ІХ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Богініч О. Л. Фізичне виховання дошкільників засобами гри : навч.-метод. посіб. / Ольга Любомирівна Богініч. – К.: СП «ЧИП», 2001. – 126 с.
2. Богініч О. Л., Бабачук Ю.М. Рухливі ігри та ігрові вправи з елементами спортивних ігор для дітей дошкільного віку / О.Л. Богініч, Ю.М. Бабачук – Тернопіль : «Мандрівець», 2014. – 224 с.
3. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми : Університет. кн., 2010. – 428 с.
4. Общие основы теории и методики физического воспитания / под ред. Т. Ю. Круцевич. – К.: Олимп. л-ра, 2003. – 424 с.
5. Фізичне виховання, основи здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей старшого дошкільного віку : навч.-метод. посіб. / О. Л. Богініч, Н. В. Левінець, Л. В. Лохвицька, Л. А. Сварковська. – К.: Генеза, 2013. – 127 с.

Додаткова література:

1. Беленька Г. В. Здоров'я дитини – від родини / Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, М. А. Машовець. – К.: СПД Богданова А. М., 2006. – 220 с.
2. Богініч О. Л. Здоров'я та фізичний розвиток дитини / Ольга Любомирівна Богініч // Дошкіл. виховання. – 2012.– № 9. – С. 3–8.
3. Вільчковський Е.С., Беленька Г.В., Богініч О.Л. Сюжетні заняття з фізичної культури з дітьми дошкільного віку: Методичні вказівки до проведення занять з фізичної культури. – К., 1996. – 74 с.
4. Вільчковський Е. Система занять з фізичної культури для дітей дошкільного віку / Едуард Вільчковський. – К. : Рад. шк., – 1985. – 96 с.
5. Вільчковський Е. С. Рухливі ігри в дитячому садку / Едуард Степанович Вільчковський. – К. : Рад. шк., 1989. – 176 с.

6. Вільчковський Е. С. Організація рухового режиму дітей у дошкільних навчальних закладах : навч.-метод. посіб. / Е. С. Вільчковський, Н. Ф. Денисенко.– Тернопіль : Мандрівець, 2008. – 128 с.

7. Вільчковський Е. С. Інтеграція рухів і музики у фізичному розвитку дітей старшого дошкільного віку навчально-методичний посібник / Е. С. Вільчковський, Н. Ф. Денисенко, Ю. М. Шевченко. – Тернопіль : Мандрівець, 2010. – 144 с.